

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Младежта в движение“ — Инициатива за разгръщане на потенциала на младите хора с цел постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в Европейския съюз“

COM(2010) 477 окончателен

(2011/C 132/10)

Докладчик: **г-н Pavel TRANTINA**

Съдокладчик: **г-н Juan MENDOZA CASTRO**

На 15 септември 2010 г. Комисията реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — „Младежта в движение“ (Инициатива за разгръщане на потенциала на младите хора с цел постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в Европейския съюз)

COM (2010) 477 окончателен.

Специализираната секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 24 февруари 2011 г.

На 470-ата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 март 2011 г. (заседание от 15 март 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с единодушие.

1. Кратко изложение на препоръките

1.1 ЕИСК съзнава необходимостта от съсредоточаване на вниманието върху младите хора, които са силно засегнати от икономическата криза. Комитетът отчита ползата от инициативата „Младежта в движение“ като неразделна част от мерките, залегнали в „Европа 2020“, и приветства принципните разпоредби, изложени в съобщението. Той е готов да допринесе за осъществяването им, като обедини усилия със социалните партньори и организациите на гражданското общество и работи за популяризиране на инициативата заедно с тях, както и като набележи съществуващите празнини в инициативата, които стратегията на ЕС за младежта запълва.

1.2 ЕИСК подчертава, че е необходимо целите, предложени в инициативата „Младежта в движение“, да се наблюдават, а напредъкът по отношение на изпълнението им да се измерва, като се прилагат ясни показатели, така че държавите-членки да полагат по-големи усилия, ако тези цели не бъдат постигнати навреме.

1.3 В момент, в който икономическата криза налага да се преразглеждат бюджетните приоритети, ЕИСК подчертава колко е важно да се запази и повиши, когато това е възможно, ефективността в използването на заделените на държавно равнище и на равнището на ЕС ресурси за образование, обучение и заетост на младите хора. Политиките за икономическо възстановяване трябва да насърчават създаването на стабилна заетост и да предотвратяват прекъсванията в учението.

1.4 ЕИСК подкрепя създаването на качествена рамка за провеждане на стаж и приветства мерките, насочени към премахането на правните и административните пречки пред свободното движение на младите хора с цел образование, стажуване и чиракуване.

1.5 ЕИСК приветства инициативата на Комисията да укрепва системата за валидиране на неформалното обучение и да повишава видимостта на уменията, придобити извън формалната образователна система (например чрез европейския паспорт на уменията). При обсъжданията на начините за валидиране трябва да се вземат предвид качеството на предлаганото образование и обучение, както и надзорът и наблюдението върху тях. В същото време ЕИСК припомня, че всички трябва да могат да се възползват от мерките, които насърчават неформалното обучение, и следователно тези мерки не бива да се насочват единствено към младите хора с по-скромни възможности.

1.6 ЕИСК приветства разработването на инструменти на национално равнище, като „Гаранция за младежта“, които помагат на младите хора да се придвижват от сферата на образованието към пазара на труда. Въпреки това Комитетът е на мнение, че преди да се пристъпи към изпълнението им, някои от останалите инициативи трябва да се проучат допълнително. Това се отнася за сравняването на резултатите от висшето образование, разработването на карта „Младежта в движение“, създаването на инициатива „Твоята първа работа с EURES“ и работата по бъдещето на европейския инструмент за микрофинансиране „Progress“.

1.7 ЕИСК подкрепя усилията на Комисията за набелязване на най-ефективните начини за подкрепа на младежката заетост. Те включват програми за обучение, мерки за сигурност и социални помощи, съчетани с мерки за активизиране, субсидии за наемане на работа и подходящи условия за заплащане и социално осигуряване, както и с професионално ориентиране. ЕИСК подчертава, че тези стъпки трябва да се предприемат, като се използват и укрепват социалният диалог и диалогът с гражданското общество.

1.8 Макар и наистина да е насочена към образованието и заетостта, инициативата не поставя достатъчно силно ударение върху развитието на социалния капитал и на младежкото участие в европейското гражданско общество. Освен това в стратегиите за младите хора следва да се включи като приоритет и елементът на приобщаващия растеж, и да се обезпечат необходимите средства за изпълнение, като например поддържане и укрепване на съществуващата програма „Младежта в действие“.

1.9 ЕИСК изказва съжаление, че от инициативата са изключени дейности, които градят и укрепват социалното и гражданското измерение на младежта в Европа. В съобщението заглавието „Младежта в движение“ трябва да придобие смисъл не само като „отнасящо се за“ или „предназначено“ за младите хора, а като нещо, което се извършва „съвместно“ с тях, за да се отбележи активното участие на младите хора в осъществяването на предложените действия. ЕИСК приканва Комисията да добави необходимите дейности към инициативата.

1.10 ЕИСК предлага да се помести справка за специалния уебсайт на инициативата на вече съществуващите източници на информация, каквито са порталите PLOTEUS, YOUTH и други. Публикуването на нова информация на вече съществуващи уебсайтове може да се окаже по-успешна мярка, която позволява по-лесен достъп на младите хора до нея.

1.11 Стажантската практика следва да стане по-привлекателна и да отразява интересите на всички заинтересовани лица, а държавите-членки следва, чрез различни видове стимули, да насърчават работодателите да създават повече възможности за стажуване и впоследствие - повече и по-качествена заетост за младите хора.

1.12 ЕИСК приветства факта, че на използването на Европейския социален фонд (ЕСФ) е отдадено толкова важно място. Когато преговаря с държавите-членки относно бюджетните разпоредби, залегнали в новата финансова перспектива, Комисията трябва да следи преди всичко дали има достатъчно средства за инициативите по ЕСФ, по-конкретно за онези, които са свързани с младите хора.

1.13 ЕИСК ще проучи внимателно потенциалния принос на европейската система за студентски заеми в контекста на вече наличните възможности и инструменти.

2. Основно съдържание на инициативата на Комисията

2.1 В стратегията „Европа 2020“ са поставени амбициозните цели за интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж в ЕС. Младите хора са важен фактор за постигането ѝ. Условия като качествено образование и обучение за всички, успешна и непрекъсната интеграция на пазара на труда, достоен и адекватно заплатен труд, както и възможности за по-голяма мобилност са елементи от съществено значение за **„разгръщане на потенциала на всички млади хора“⁽¹⁾, а оттук и за постигане** на целите на стратегията „Европа 2020“. В резултат на това съвкупността от мерки в инициативата **„Младежта в движение“** я правят едно от водещите предложения в стратегията.

2.2 „Младежта в движение“ цели да укрепи целите и приоритетите, които определят стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението (Образование и обучение 2020), и да осъществи мерки за постигане на следните цели:

- подобряване на перспективите на младите хора за успешно влизане и оставане на пазара на труда;
- осигуряване на достъп до висше образование на повече млади хора;
- адаптиране на образованието и на професионалното обучение така, че да отговарят в по-голяма степен на потребностите на младите хора;
- гарантиране, че до 2020 г. всеки европейски гражданин ще може да учи или да се квалифицира в чужбина, ако желае това;
- намаляване на младежката безработица, увеличаване на броя на онези работни места, които са достъпни за младите хора, както и организиране на вътрешнофирмени стажове за студенти и осигуряване на трудов опит, който насърчава предприемаческия им дух;
- осигуряване на повече и по-добра информация за инструментите на ЕС, които са в подкрепа на мобилността, по-специално курсове, обучения или стажове в чужбина и т.н.

2.3 За всяка една от приоритетните области е определена поредица от **ключови нови действия**. Те включват предложения, предназначени да допринасят преди всичко за постигане на приоритетите.

⁽¹⁾ COM(2010) 477 окончателен.

3. Общи коментари от Комитета относно съобщението на Комисията

3.1 Водещата инициатива „Младежта в движение“ е изготвена в съответствие със стратегията „Европа 2020“, която си поставя за цел постигането на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. В отражение на новия холистичен подход тя разглежда политиката относно образованието и заетостта на младежите в неразривна връзка с останалите водещи инициативи и с петте главни цели, набелязани на равнището на ЕС. ЕИСК подчертава необходимостта от съгласуваност между политиките, прокарвани на равнището на ЕС и на национално равнище, както и от активно участие на заинтересованите лица от неправителствения сектор.

3.2 ЕИСК би искал да подчертае, че инициативата трябва да се разглежда в контекста на най-голямата икономическа криза, която Европа е преживявала от години насам. Това не може да се игнорира, като се има предвид заявената цел за „разгръщане на потенциала на младите хора с цел постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в Европейския съюз“. Уместно е да се постави въпросът по какъв начин кризата засяга сигурността на работата, социалните права и всички планове и проекти за студентска и трудова мобилност в настоящия момент. ЕИСК счита, че е важно да се подчертаят съществуващите взаимовръзки между приеманите мерки с икономическа ориентация и евентуалното им въздействие върху съществуващите европейски планове и програми, които имат голяма стойност за младите хора. Трябва да се избягват съкращенията. Тъкмо напротив, наличните ресурси следва да се използват по-целенасочено и по възможност значително да се увеличат.

3.3 ЕИСК отчита значимостта на инициативата „Младежта в движение“ като неразделна част от мерките, залегнали в „Европа 2020“, и приветства принципните разпоредби, изложени в съобщението. На първо място инициативата трябва да осигури по-ефективна обвързаност между различните съществуващи и бъдещи мерки и проекти, с цел подобряване на възможностите за постигане на гореспомнатите цели. ЕИСК съжалява, че дейностите за изграждане и укрепване на социалното и гражданското измерение на младежта в Европа са изключени от инициативата. В текста на съобщението заглавието „Младежта в движение“ трябва да придобие смисъл не само като „отнасящо се за“ или „предназначено“ за младите хора, но и като нещо, което се извършва „съвместно“ с тях, за да се отбележи активното участие на младите хора в осъществяването на предложените действия. ЕИСК приканва Комисията да добави необходимите дейности към инициативата.

3.4 Тъй като инициативата обхваща две основни области – образование и заетост, ЕИСК оценява факта, че в нея се набляга върху мобилността, привлекателността и качеството, като по този начин тя е приведена в съответствие със стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕСЕТ 2020 г.“), по-конкретно със стратегически цели 1 и 2. Важно е тази инициатива да наблегне особено силно върху повишаване на мобилността с учебна цел, модернизиране на висшето образование, укрепване и валидиране на самостоятелното и неформалното учене, както и гарантиране на ефективни и постоянни инвестиции в образованието и професионалното обучение.

3.5 ЕИСК приветства и факта, че инициативата откроява обусловеността между целите и продължаващото изпълнение на европейската квалификационна рамка, все по-отварящите се образователни системи, подобрените услуги за професионално

ориентиране, както и партньорството между образователните органи и работодателите⁽²⁾. При изпълнението на тази инициатива ЕИСК препоръчва вниманието да е съсредоточено предимно върху отварянето и адаптирането на образователните системи към потребностите на обществото и пазара на труда, по пътя на ефективното интегриране на инициативата „Младежта в движение“ в съществуващите инструменти за мобилност с учебна цел, като Европас и Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS), както и върху засилване на сътрудничеството между образователните институции и работодателите, профсъюзите, студентите и другите заинтересовани лица.

3.6 Инициативата действително акцентира върху образованието и заетостта, но не прави това в достатъчна степен по отношение на развитието на социалния капитал и насърчаването на младите хора в европейското гражданско общество. В това отношение инициативата „Младежта в движение“ не отговаря напълно на целите на приетата през 2009 г. нова Стратегия на ЕС за младежта „Инвестиране и овластяване“, нито на целите на чл. 165, параграф 2 от Договора от Лисабон, предназначен да създаде условия за укрепване на гражданското измерение и посочващ необходимостта от насърчаване на младежкото участие в демократичния живот и на дейностите, насочени към младите хора. Необходимо е да бъдат разработени и след това заложили в инициативата някои ключови умения, които имат пряко отношение към света на бизнеса (като иновативност и предприемачески дух), както и към възпитанието в духа на гражданство, солидарност и активно социално сближаване – тоест пълното участие на младите хора в социалния дневен ред. В инициативата следва да се предвидят и добавят и съответните необходими мерки за подкрепа.

3.7 Изискването за приобщаващ растеж също трябва да бъде включено приоритетно в стратегиите, предназначени за младите хора, като трябва да се посочват и необходимите стъпки за осъществяването им, като например поддържане и укрепване на съществуващата програма „Младежта в действие“.

3.8 В инициативата следва да залегнат по-отчетливо някои аспекти, свързани с недискриминацията. ЕИСК предлага да се включат мерки за преодоляване на проблема, породен от разликата в заплащането на младите мъже и жени. Трябва да се обърне внимание на разликите между местните хора и хората с миграционен произход, както и на техните затруднения за получаване на равни условия и квалификации. На въпроса за включване на младите хора в неравностойно положение в пазара на труда също следва да бъде отдалено дължимото внимание.

3.9 Необходимо е целите, предложени в инициативата, да се наблюдават, и напредъкът по отношение на изпълнението им – да се измерва, като се прилагат ясни правила, така че държавите-членки да полагат по-големи усилия, ако тези цели не бъдат постигнати навреме.

3.10 В следващия раздел ЕИСК разглежда приоритетните области, определени от съобщението, и излага своите коментари и допълнителна информация за всяка от новите предложени ключови дейности.

⁽²⁾ Тази концепция следва да се разбира в най-широкия смисъл като обозначаваща лице, което наема на работа друго лице във всеки един от секторите – частния, публичния или неправителствения.

4. Развиване на модерни системи на образование и обучение, които да позволяват придобиването на ключови компетенции и достигането на високи постижения

4.1 Предлагане на проект на препоръка на Съвета за намаляване на ранното напускане на училище (2010 г.)

4.1.1 Намаляване на ранното напускане на училище е един много важен въпрос, конкретно засягащ някои държави членки. Това е и една от ключовите цели на стратегията „Европа 2020“, която произтича пряко от съвкупността от базисни критерии в стратегическата рамка за образование и обучение 2020. В момент, в който икономическата криза предизвиква бюджетни съкращения, ЕИСК подчертава колко е важно да се запазят и увеличат заложените на национално ниво ресурси, предназначени за предотвратяване на ранното напускане на училище, когато условията позволяват това.

4.2 Формиране на експертна група на високо равнище по въпросите на глатността (2010 г.)

4.2.1 ЕИСК подкрепя методи, доказали своята ефективност за подобряване на способностите на учениците и студентите и за изкореняване на неграмотността в ЕС. Освен това той подчертава важността на онези програми, които включват млади хора от социално неравностойни и мигрантски прослойки. Важно е експертната група на високо равнище да предостави възможности за диалог и консултация със социалните партньори и с организациите на гражданското общество.

4.3 Повишаване на привлекателността, предоставянето и качеството на професионалното образование и обучение

4.3.1 След проведени консултации с Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP), ЕИСК изтъква необходимостта от преразглеждане на нашите стратегии за образование, обучение и учене, в това число - и за професионалното образование и обучение (ПОО). Налице е необходимост от:

- по-целенасочено образование и обучение;
- насърчаване и придаване на значимост на широк кръг от знания, умения и компетенции;
- намаляване на несъответствието между търсенето и предлагането на знания и умения;
- оказване на подкрепа на новите видове учебна среда;
- отваряне на структурите и институциите, предлагащи образование и обучение;
- отчитане на индивидуалните потребности.

4.3.2 Следователно ЕИСК приветства комюникето от Брюж, което цели да засили европейското сътрудничество в областта на ПОО, и в което са набелязани 11 дългосрочни стратегически цели за следващото десетилетие (2011-2020 г.). ЕИСК подкрепя подобряването на качеството на професионалното обучение на ниво ЕС. ПОО трябва да бъде една от първите нови целеви области, повлияни благотворно от повишената мобилност.

4.4 Предложение за рамка за качество за стажовете

4.4.1 ЕИСК приветства мерките, с които се премахват правните и административните пречки пред свободното движение на млади хора с цел полагане на стаж. В хода на структурирания диалог с младите хора бе набелязан още един ключов проблем: качеството на стажовете в отделните държави членки. Следователно чрез Европейската рамка трябва да се породи национален дебат по въпросите на стажуването, чиракуването и качеството на трудовите договори, предлагани на младите хора. Стажовете трябва да съставляват част от образователните програми и да включват силен образователен елемент, осигуряващ на младите хора възможност да получават стабилна, висококачествена, адекватно заплатена и недискриминативна работа на един следващ етап.

4.4.2 Изискването за рамка за качество на стажовете трябва да се отнася за всички форми на учение в реална работна среда, независимо дали те спадат към програмите за формално образование или се осъществяват доброволно извън която и да е рамка за формално обучение. Стажовете не трябва да изпълняват заместваща роля за самата длъжност, а трябва да предлагат на стажантите необходимите за безпроблемното им навлизане в професионалния свят умения. Младите стажанти трябва да получават финансова компенсация за реалните си професионални ангажименти, както и да бъдат обхванати от системата за социално осигуряване. За да се осигури качество и релевантност на стажовете спрямо пазара на труда, е важно **социалните партньори** да участват в тяхната подготовка, организиране, осъществяване и финансиране.

4.4.3 Стажантската практика следва да стане по-привлекателна и да отразява интересите на всички заинтересовани лица, а държавите-членки следва, чрез различни видове стимули, да насърчават работодателите да създават повече възможности за стажуване и, в последствие - повече и по-качествена заетост за младите хора при отчитане на приетото от европейските социални партньори „Рамково споразумение за приобщаващи пазари на труда“.

4.5 Предлагане на проект на Препоръка на Съвета за насърчаване и валидиране на неформалното и самостоятелното обучение (2011 г.)

4.5.1 ЕИСК отдавна счита, че този въпрос има съществено значение и следователно подкрепя допълнителни мерки в това отношение. По-конкретно ЕИСК приветства поставянето на силен акцент върху валидирането на резултатите от неформалното обучение. Дискусията относно начините за осъществяване на валидирането трябва да е насочена и към качеството на неформалното образование, както и към надзора и наблюдението, упражнявани върху тях. Всички трябва да се възползват от мерките, насърчаващи неформалното обучение, и следователно то не бива да се ограничава единствено до младите хора в неравностойно положение (както е посочено в съобщението). Неформалното обучение, предлагано предимно от неправителствени организации под формата на доброволни дейности, е значимо, защото способства за изграждане на уменията, които са необходими на младите хора в днешния свят, особено онези, които са свързани с творческите способности, екипната работа, разрешаването на проблеми, езиковите умения, разбирането на културните различия, съчувствието, инициативността и чувството за отговорност.

4.5.2 Що се отнася до валидирането на самостоятелното обучение, работодателите ще изпълняват ключова роля по отношение на приема му, но особено важна ще бъде и ролята както на професионалните, така и на висшите образователни институции.

4.5.3 Що се отнася до признаването на самостоятелното и неформалното обучение на национално ниво съществуват редица добри практики като „Profilpass“ в Германия и „Ключовете за живота“ в Чешката република. Те трябва да се вземат предвид при изготвяне на Препоръката на Съвета. Комисията трябва да допринесе за умножаването и анализирането на добрите практики, като отчита голямото разнообразие по отношение на развитието, традициите и реалностите в ЕС.

5. Повишаване на привлекателността на висшето образование за нуждите на икономиката на знанието

5.1 Подкрепа за реформата и модернизацията на висшето образование чрез представяне на съобщение (2011 г.), в което да бъде изложен нов, усъвършенствен дневен ред за висшето образование

5.1.1 Реформата на висшето образование трябва да играе много по-съществена роля за постигане на целите на стратегията за 2020 г., предвиждащи обществото на ЕС да се превърне в лидер в областта на знанията, иновациите и развитието. Модернизацията на системите на висшето образование - осъществяването на европейското пространство за висше образование и на целите на Болонския процес, по-активното участие на гражданското общество и частния сектор, преразглеждането и укрепването на системите за осигуряване на качеството на висшето образование и признаването на значимостта на социалното измерение в образованието трябва да помагат на абсолювентите да успяват да навлизат в трудовия пазар и да премахват бариерите пред равнопоставеното участие в образованието, които продължават да съществуват по отношение на социалното неравенство, половата принадлежност, националността и др.

5.2 Сравняване на резултатите на висшето образование

5.2.1 Макар че една от целите е да се определят базисните критерии, които да позволят да се измерват резултатите и постиженията на висшето образование, ЕИСК подчертава колко важно е критериите да се подбират внимателно – в тясно сътрудничество с образователните експерти, организациите на гражданското общество и частния сектор, тъй като това е една много деликатна област. ЕИСК споделя загрижеността относно потенциалното екстраполиране на методите за оценка или класификация, прилагани в други области, и изразява съмнения доколко създаването на нова многоизмерна система или скала за класиране на университетите представлява компетенция на ЕС.

5.3 Предлагане на многогодишна стратегическа иновационна програма (2011 г.)

5.3.1 По отношение на стратегическата иновационна програма (2011 г.) ЕИСК насочва вниманието на Комисията към множеството становища и препоръки от последните години, посветени на тази тема ⁽³⁾.

⁽³⁾ Становища на ЕИСК относно „Преглед на политиката на Общността в областта на иновациите в един променящ се свят“, ОВ С 354 от 28.12.2010 г., стр.80, и „Инвестиции в знания и иновации (Писанска стратегия)“, ОВ С 256 от 27.10.2007 г., стр. 17.

6. Подкрепа за активизиране на международната учебна и трудова мобилност на младите хора

6.1 Създаване на специален уебсайт „Младешта в движение“ с информация за възможностите за учене, обучение и мобилност в ЕС (2010 г.)

6.1.1 ЕИСК предлага включването на нов пакет информация в съществуващите източници, като PLOTEUS, YOUTH или другите портали, тъй като публикуването на нова информация на съществуващи уебсайтове може да се окаже по-успешна мярка и да улесни достъпа на младите хора до нея. Освен това трябва да се разработи единна база данни, посочваща свободни места за стаж и за доброволна работа, която да се публикува на тези уебсайтове.

6.2 Предлагане на проект на Препоръка на Съвета за насърчаване на мобилността с учебна цел на младите хора (2010 г.)

6.2.1 ЕИСК подкрепя укрепването на определени мерки, целящи постигане на по-голяма мобилност с учебна цел, както и изпълнението на заключенията на обществените допитвания относно предложенията на Зелената книга „Насърчаване на мобилността с учебна цел на младите хора“. Комитетът изигра активна роля в този процес през 2009 г. и даде няколко ценни препоръки ⁽⁴⁾. Когато се прилага мярката за мобилност, тя трябва да е съпътствана от форми на подкрепа преди, след и по време на осъществяването ѝ.

6.3 Създаване на карта „Младешта в движение“

6.3.1 Не е достатъчно ясно дали целта на инициативата е да се разработи нова карта или да се даден нов тласък на съществуващата карта „Младешта 26“. Трябва ясно да се посочи ползата от въвеждането на нова карта, както и да се направи сравнение с вече съществуващите такива.

6.4 Публикуване на наръчник, основаващ се на италиците относно отношение към правата на мобилните студенти решения на Съда на Европейския съюз (2010 г.)

6.4.1 ЕИСК счита, че това е положителна мярка и изтъква, че решенията трябва да се публикуват в гъвкав, леснодостъпен и разбираем вид. Те трябва да бъдат удобни за ползване и от учениците в средното училище.

6.5 Предлагане на европейски паспорт на уменията (2011 г.)

6.5.1 ЕИСК подкрепя създаването на европейски паспорт на уменията. Комитетът счита, че съществуващите паспорти (Европас и младежкия паспорт) трябва да се комбинират в един общ инструмент, който ще съвместява в една-единствена форма традиционната автобиография, формалното образование (Европас), както и неформалното или самостоятелното образование. Младите хора са скептично настроени към големия брой инструменти, които, макар и непрекъснато да се преразглеждат, остават в крайна сметка неудобни за ползване. Успехът на европейския паспорт на уменията ще зависи, наред с други фактори,

⁽⁴⁾ Становище на ЕИСК относно „Зелена книга — Насърчаване на мобилността с учебна цел на младите хора“, ОВ С 255 от 22.9.2010 г., стр. 81.

и от начина, по който той ще бъде възприет от работодателите и използван от младите хора, за които възможностите за консултация и подкрепа трябва да останат достъпни.

6.6 Изпълнение на инициативата „Твоята първа работа с EURES“

6.6.1 ЕИСК приветства всякаква форма на подкрепа, която увеличава перспективите за заетост на младите хора. Комитетът е убеден, че в това отношение може да помогне както укрепването на Европейските служби по заетостта и на останалите портали, така и подобряването на качеството на тяхното обслужване.

6.7 Създаване през 2010 г. на „европейски монитор на свободните работни места“

6.7.1 ЕИСК приветства редовното публикуване на „Европейския монитор на свободните работни места“, тъй като той дава полезна и актуална представа за тенденциите на европейския пазар на труда.

6.8 Следене за прилагането на законодателството на ЕС, уреждащо свободата на движение на работниците

6.8.1 ЕИСК е съгласен по принцип, че прилагането на законодателството на ЕС, уреждащо свободата на движение на работниците, е от полза за младите хора, и трябва да се следи внимателно (тази мярка се прилага от известно време насам). Все пак Комисията не посочва ясно как ще се организира мониторингът на законодателството и прилагането на инициативите за мобилност на младите хора.

7. Рамка за младежка заетост

7.1 Набелязване на най-ефективните мерки за подкрепа на младежката заетост

7.1.1 Младежката безработица, чийто ръст и преди кризата имаше сериозни размери, се превърна в един от най-обезпокояващите аспекти на европейския пазар на труда. Както се посочва в инициативата, **„Младежката безработица достигна недопустимо високото ниво от почти 21 %. За да се постигне целта за 75 %-но ниво на заетост на населението на възраст от 20 до 64 години, е необходимо радикално да се подобри навлизането на младите хора на пазара на труда“**⁽⁵⁾. Не бива да се подценява значимостта на мерките, които способстват да се гарантира на младите хора висококачествена, адекватно платена заетост от самото начало. ЕИСК приветства предложените инициативи и приканва Комисията да получи твърди обещания от държавите-членки – в консенсус със социалните партньори и други заинтересовани лица – за създаване на заетост за младите хора. ЕИСК подкрепя и изявлението в текста, че **„Някои клаузи, касаещи заплащането на труда, и невлизането в заплащането за труда разходи за труд могат да привнесат стимули за наемане на нови участници**

на пазара на труда, но не трябва да способстват за несигурност на работното място. Колективното договаряне също може да изиграе положителна роля при определянето на договорени диференцирани заплати за новопостъпилите“, като същевременно се съблюдава принципът за равно заплащане за равна по количество или по стойност работа.

7.1.2 Една от ключовите предпоставки за повишаване на конкурентоспособността на Европа е да се уреди положението на младите хора в съвременните пазари на труда. За да успеем, трябва преди всичко да съумеем да използваме по-добре, а не да прахосваме таланта на съвременното поколение от млади хора.

7.1.3 ЕИСК подкрепя усилията за набелязване на най-ефективните мерки в подкрепа на младежката заетост, като програми за обучение, мерки за сигурност и помощи, съчетани с мерки за активизиране, със субсидии за наемане на работа и с подходящи условия за заплащане и социално осигуряване. Освен това Комисията с право поставя ударение върху професионалното ориентиране. Когато трябва да вземат решения за бъдещата си кариера, младите хора трябва да получават необходимата информация за разнообразните образователни възможности пред тях, ясна представа за необходимите умения и компетенции, както и информация за тенденциите в пазара на труда, за да могат да планират съответно бъдещето си. Това е особено валидно за случаите, когато младите хора са в подготовка или търсене на първата си работа.

7.2 Въвеждане на системно наблюдение на положението на младите хора със статут на неработещи нигде, неучещи и необучаващи се

7.2.1 Друго последствие на настоящата криза е увеличаваният се брой млади хора, които нито работят, нито учат или се обучават. При все това досега беше трудно да се добие обща представа за това колко сериозно е това явление на равнището на ЕС и какво е отражението му върху психичното здраве и благосъстояние на младите хора. Поради това ЕИСК приветства предложението да се организира систематичен мониторинг в тази област.

7.3 Създаване с подкрепата на програмата „Progress“ на нова Програма за взаимно обучение за европейските публични служби по заетостта (2010 г.)

7.3.1 ЕИСК подкрепя това действие и препоръчва то да се насочи преди всичко към обединяване на съществуващите дейности, към финансиране и обмен на опит. Важно е публичните служби по заетостта да предлагат ефективни, релевантни услуги. Но в редица държави членки тези услуги се предоставят от частни агенции: дейността на някои от тях е недостатъчно регламентирана и наблюдавана. Изключително важно е да се предлага стабилна, висококачествена работа и да се гарантират социални права. В тази, както и в други области, приносът на социалните партньори е решаващ.

⁽⁵⁾ Според доклада на Евростат за януари 2011 г. общият ръст на безработицата в ЕС-27 е 9,6 %. Младежката безработица (обхващаща младежите под 25-годишна възраст) е 21 %. Страните с най-висок ръст на младежка безработица са Испания (43,6 %), Словакия (36,6 %) и Литва (35,2 %).

7.4 *Задълбочаване на двустранния и регионалния политически диалог по въпросите на младежката заетост със стратегическите партньори на ЕС*

7.4.1 ЕИСК подкрепя идеята да се увеличи двустранното и многостранното сътрудничество с организации като ОИСР и Съюза за Средиземноморието, както и със страните от Източното партньорство, Западните Балкани, и в контекста на взаимоотношенията на ЕС - с Латинска Америка, Карибите и други части на света, с които има перспективи за сътрудничество. Това се отнася конкретно за въпросите, свързани с младите хора с миграционен произход.

7.5 *Поощряване на по-пълноценното използване от страна на млади предприемачи на Европейския инструмент за микрофинансиране „Progress“*

7.5.1 ЕИСК приветства инструмента за микрофинансиране като нов начин за насърчаване на предприемаческия дух и за разкриване на нови работни места в микропредприятията⁽⁶⁾. При все това, въпреки че не се планира да се удължи действието на инструмента като част от новите финансови перспективи на ЕС за периода след 2013 г., ЕИСК счита, че следва да се помисли за удължение, ако бъдат представени доказателства за неговите достойнства.

7.5.2 От провеждания в момента структурен диалог с младите хора става ясно, че онези от тях, които взимат решение да започнат собствен бизнес, се нуждаят от специална подкрепа в две области, които трябва да се вземат предвид: i) необходимият начален капитал, и ii) напътствия, наставничество и помощ от практическо естество.

7.6 *Предложение всички млади хора да бъдат устроени на работа, да продължат образованието си или да станат обект на мерки за активизиране в четиримесечен срок от напускане на училище, като това става под формата на „гаранция за младежта“*

7.6.1 ЕИСК приветства идеята за разработване на инструмент на национално ниво, който може да помага на младите хора да преодоляват пречките в процеса на прехода им от учебните заведения към пазара на труда. Положителният опит на някои държави членки трябва да служи за пример и да се споделя. В дългосрочен план предложената „гаранция за младежта“ може да окаже съществен принос към европейския социален модел и към целите на „Европа 2020“.

7.7 *Обезпечаване на добра балансираност между правото на помощ и целенасочените мерки за активизиране на основата на взаимно задължение*

7.7.1 ЕИСК подкрепя мярката за взаимното задължение, включително политиките за активизиране на младите хора в риск от социално изключване, модернизиранието на системата за социална закрила и др. Комитетът подкрепя и идеята за

укрепване на функциите за активизиране и мотивиране, които са част от системите за социална закрила, с цел младите хора да не остават твърде дълго зависими от социални помощи.

7.8 *Въвеждане в сегментираните пазари на труда на единен безсрочен договор с достатъчна продължителност на изпитателния срок и постепенно разширяване на правата в областта на закрилата*

7.8.1 Концепцията за единния безсрочен договор може да се окаже една от мерките, които биха могли да допринесат за намаляване на неравенството между хората, навлизащи в пазара на труда, и тези, които са изключени от него. ЕИСК си дава сметка за значителните разлики между държавите-членки по отношение на навлизането на младите хора на пазара на труда. Някои от по-негъвкавите системи пречат на младите хора да получат каквато и да е работа; в други има повече предложения за краткосрочни договори, които са твърде гъвкави и не предлагат пълен достъп до социални помощи. ЕИСК подчертава, че мерките, които предстои да се приемат, трябва да имат за цел да осигурят на младежите предложения за стабилни трудови договори, в които е избегната всякаква дискриминация по възраст, полов или друг признак.

8. Използване на пълния потенциал на програмите за финансиране на ЕС

8.1 *По-добро онагледяване на съдействието, което ЕСФ може да оказва на младите хора, и пълноценно използване на възможностите му*

8.1.1 ЕИСК приветства факта, че съобщението отдава такава важност на използването на Европейския социален фонд (ЕСФ). Когато преговаря с държавите-членки относно разпределението на бюджетните средства в новата финансова перспектива, ЕК трябва да следи преди всичко дали има достатъчно средства за инициативите на ЕСФ, по-конкретно за онези, които са свързани с младите хора. Трябва да се проучват възможностите за по-активно присъствие на младежката проблематика в останалите програми.

8.2 *Осигуряване на условия, при които средствата във Фонда ще бъдат предоставени на младите хора в кратки срокове и ще се използват утло за постигане на целите на „Европа 2020“*

8.2.1 ЕИСК счита, че трябва да се положат усилия за максимално оползотворяване на възможностите, предлагани понастоящем от ЕСФ, но и че споменатите цели трябва да бъдат включени и в други фондове като хоризонтални приоритети.

8.3 *Предприемане на преглед на всички програми на ЕС, насърчаващи учебната мобилност и образованието, които имат отношение към темата*

8.3.1 ЕИСК подкрепя предложението за организиране на обществени допитвания с цел наблюдение на приноса на мобилността по отношение на ученето. Комитетът ще следи отблизо дейностите в тази област, като същевременно ще отчита новите финансови перспективи.

⁽⁶⁾ Становище на ЕИСК относно „Инвестиции в знания и иновации (Лисабонска стратегия)“, ОВ С 256 от 27.10.2007 г., стр. 17-26.

8.3.2 В Съобщението си Комисията не споменава за ролята на европейските обучителни програми в подкрепа на активното гражданство и участието на младите хора. Очевидно е, че качествено образование и устойчивият пазар на труда допринасят за растежа в Европа, но и че те трябва да се съпътстват от инструменти, насърчаващи участието на младите хора в обществото, така че те да се чувстват ангажирани и отговорни за съответните политики. В това отношение по-активна роля могат да поемат специалистите по младежките въпроси и младежките организации. Следва да се обогатят възможностите за граждански доброволчески дейности.

8.3.3 ЕИСК счита, че прилагането на антикризисни мерки не бива да означава отслабване на подкрепата за неформалното обучение, както поради това, че ролята му добива нарастващо значение, така и поради това, че то е решаващ фактор за формирането на бъдещето и на развитието на младите хора.

8.4 *Проучване на въпроса за целесъобразността на създаването на европейска система за заеми на студентите с цел увеличаване на трансграничната ил мобилност*

8.4.1 ЕИСК ще проучи внимателно потенциалния принос на това действие по отношение на наличните към този момент възможности и инструменти. Докладите за оценка на програмите за мобилност сочат, че осигуряването на финансови средства за студентите е главната пречка пред увеличаването на мобилността; при все това, за да може да се окаже ефективна подкрепа за постигането на целта за мобилността - 20 % до 2020 г. - следва да се даде приоритет на въпроса за достъпа до безвъзмездно отпусканите средства и техния размер. Процедурата за предоставяне на заеми трябва да се обмисли внимателно, а младите хора да се информират за нея, тъй като е важно, доколкото това е възможно, да се предотврати прекомерното им задлъжняване.

Брюксел, 15 март 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON
